

מראי מקומות

מספרי קודש לימי החנוכה

חנוכה תשע"ב לפ"ק - גליון ב' - יום א' דחנוכה

**היות שהספרים הקדושים בעניני חנוכה הם מרובים בכמות ובאיכות – לכן
אמרנו ללקוט שושנים מהקטעים השווים לכל נפש ובעז"ה מידי יום ביומו י"ל
גליון מעוד מראה מקומות**

מאור עינים

ויהי מקץ שנתים ימים וגו', הנה התורה שנתנה לנו הוא כי האדם הוא חלק אלקי ממעל ועל ידי אמצעות התורה יוכל האדם לקרב את עצמו אל השם, ולכן כתיב (ירמיה ט', י"א) על מה אבדה הארץ גו' עד שפירשה הקודשא בריך הוא בעצמו על עזובם את תורתו, ושבעה בתי דינין שעבדו עבודה זרה כל זמן שלא עזבו את התורה ועל ידי המאור שבה יוכלו לחזור למוטב לא נענשו עדיין ובעזבם את התורה נענשו על עבירות הנ"ל שלא היה בהם דבר שיוכלו לחזור ולשוב אל השם.

וכתיב (קהלת ט', ח') 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר' כי מהמנוחה נעשה 'לבוש' והוא חלוקה דרבנן ומן העבירה ח"ו נעשה 'בגדים צואים' ולזה עבירה גוררת עבירה, כי הכתוב מתמיה (ויקרא ה', א') ונפש כי תחטא כי מהראוי הוא לנפש הקדוש להשתוקק אל עבודת השם ולא לעשות עבירה חלילה רק שאין אדם חוטא עד שנכנס בו רוח שטות 'ומזה הלבוש שהוא בגדים צואים' אוהזו היצר הרע בלבושו ומוליכו לעשות עוד עבירה.

לכן ביוסף הצדיק כתיב ותתפששו 'בבגדו' כי היה מסלסל בשעריו מחמת שראה עצמו שנעשה שררה ואחזתו בלבוש הזה והיה מתבונן בזה שמחמת זה היה ביכולת בידה לתפשו 'זיעזוב בגדו בידה' וינס ויצא החוצה, ודבק עצמו בהשם ופשט הלבוש

הנ"ל, כי תלמיד חכם שעבר ביום אל תהרהר בו' כי אדם אין צדיק בארץ גו' (קהלת ז', ב').

ושמן על ראשך אל יחסר' 'יחסר' כי שמן מורה אל חכמה כי שמן זית מחכים, ועל ידי 'שלושים' שלך יהיו נאים, ה' ימשיך עליך חכמה ודעת, כדכתיב כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, כי הגם שאדם עושה מצוות כי רקנים שבך מלאים מצות כרימון, רק 'ודעת', לזה נתן לנו השם מצות הדלקת נר חנוכה, כי כל המצוות שנצטוונו בבוא עת זמן של כל מצוה ומצוה נתעורר הדבר שהיה בעת זמן המצוה כמאז ומקדם, כי בחג הפסח יצאו ממצרים שהיו כמ"ט שערי טומאה וגם בגשמיות יצאו ממצרים, וכעת בבוא הזמן יוצא כל אדם מקליפות שלו ולכן מבערין חמץ שהוא סמרא אחרא, ובשבועות הוא קבלת התורה ללכת בה כל השנה לעבוד את השם, ובסוכות הוא ענני כבוד שמקיפין אותו בחסד אל כי חסד יסובבנו, והנה בפורים הוא מתעורר מפלת המן הוא מפלת הרשעים שבאומות העולם בכדי שנוכל להיות קיימים בגלות המר, ובחנוכה הוא עת לקרב האדם אל השם על ידי התורה, כמו מאז מקדם בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול שהיוונים טמאו כל השמנים, הם כל החכמות ולא נשאר כי אם פך אחד של שמן היא התורה ולא נשאר כי אם מעט מזעיר, ונעשה גם שלא היה כי אם מעט על יום אחד ודלקו שמונה ימים, כי העולם הוא נכבה על ידי שבעה ימים ואחד כלות, ודלקו שמונה ימים כי העולם הוא נכבה על ידי שבעה ימים ואחר כלות השבעה מתחילין עוד ז' ימים אחרים, וזהו הנקרא שבעת ימי

הבנין, ומתתיהו בן יוחנן היה עובד את השם בשכל גדול, וזהו 'כהן גדול' המשיך בעבודתו להאיר שמנה ימים, היינו מעולם הבינה להאיר שמנה הנרות, ולכן נר חנוכה הוא למעלה מג' שלא תהא כארעא סמיכתא ולמטה מעשרה, כי מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה רק שהשם חושב מחשבות בלתי ידח ממנו נדח היה על ידי גם שהשם כביכול מוריד למטה מעשרה ומתקרב אל האדם להשיבו ולהחזירו אליו היינו שהשמן מרמז על חכמה כנ"ל, וה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה ומלמד את האדם שכל איך לעבוד את השם יתברך בשכל ותשובה, וכל זה הוא על ידי מצות הדלקת נרות חנוכה וכאז **כן עתה בכל דור בבוא עת וזמן מצוה זו**, ולכן אמרו חז"ל פתילות ושמינים שאין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן בחנוכה, כי הנה מתנה טובה שבבית גנזי השם נתנה לנו את השבת לקרב האדם אל בוראו כי שומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, כדכתיב שומר שבת מחללו אל תקרי מחללו אלא מחל לו, רק שקשה עליו על האדם ליכנס בתוך קדושת שבת כי רם ונשא הוא השבת, כי הוא שמא דקודשא בריך הוא, ואיך יכול לקרב אל מקום גבוה ורם כזה, אך בחנוכה כביכול **השם מוריד את עצמו למטה מעשרה אל אדם לקרבו, וזהו פתילות וכו' שאין מדליקין בשבת וכו'**, כי כמו בנר נותנין לתוכו פתילה וממלאין אותה בשמן ומדליקו כמו כן האדם הוא פתילה ושמן הוא החכמה שהשם ממלא בו ומדליקו להיות מאיר במעשיו ובעבודתו את השם, והנה הפתילות הם בני אדם שאין נדלקין בשבת שהאור אין נאחו בו מחמת שהפתילות לא טובים והאור בסוכסכת בהם ואי אפשר לעלות כנ"ל, ושיאחו בהם האור מדליקין בפתילות אשר לא טובים כנ"ל בחנוכה כי השם כביכול בעצמו מויד את עצמו אל האדם ומאחז בו את האור להדליקו ולשוב ולחזור אל השם ולעובדו בהתלהבות ובשכל גדול כנ"ל, וזה נעשה בכל שנה בבוא הזמן של מצות נר חנוכה ובודאי קודם מתתיהו לא היה צריך למצוה זה רק שבימינו טמאו כל השמינים ולא נשאר כי אם פך אחד הוא התורה והיו מעט שלמדו בשכל קטן והוא היה כהן עובד השם בשכל גדול והמשיך והדליק את שמנה הנרות כנ"ל ונעשה גם והיתה מפלת היוונים כי השם הוא סתום וגליא וכמו כן התורה נגלה ונסתר והנה הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו (דברים כ"ט, כ"ח) כי יש הרבה נסים שעושה השם בנסתר אין עוד מלבדו כתיב ויש נסים נגלים לנו, וזה נעשה על ידי לימודינו התורה בדרך נסתר נעשה גם נסתר, ועל ידי נגלה נעשה גם נגלה, והנה פך אחד של שמן היינו התורה שלמדו בימי חשמונאי היה מעט כי למדו בשכל קטן, והוא היה כהן גדול שעבד השם בשכל גדול, לכן נעשה גם גדול על ידו, ואיתא בכתבים כי פרעה לשון התגלות יום הולדת את פרעה שנולד להתגלות, וכתוב (משלי ו, ט) עד מתי עצל תשכב מתי תקום משנתך כי שינה הוא מחמת הסתלקות המוחין מן האדם מחמת טרדתו, ואדם הגם שעושה מצוות ולומד תורה בלא מוח הוא כמו ישן דמי ואז אין כח בתורתו לעשות גם נגלה רק אחר שלומד במוח ושכל יכול לגרום שיתגלה גם כנ"ל:

וזהו ויהי מקץ שנתים ימים שנתים לשון שינה, ויהי מסוף כלות ימי השינה שנתעורר האדם משינת הזמן ולומד במוחו שכל ופרעה הוא התגלות חולם הוא לשון בריאות הדר חלים שנתחזק התגלות הנסים והנה עומד על היאור היא התורה. והנה מן היאור עולות שבע פרות בריאות וטובות כי אדם ובהמה תושיע ה', הם בני אדם שערומים בדעת ומשימין עצמם כבהמה כי האדם מגרמיה לית ליה כלום, ומה שיש בו איז דבר

טוב ומעלה הוא מן השם הוא זה כי ה' יתן חכמה מפיו וגו', והנה שבעה מדות הם, אהבה לאהוב את השם ויראה לירא מלפניו ותפארת לפאר את השם נצח לנצח את היצר הרע לעולם ירגזו אדם יצר טוב על יצר הרע, והוד להודות את השם ויסוד שיהא מקושר אל כל המדות הנ"ל, ומלכות הוא ליתן ממשלה ושררות להשם להמליכו על כל העולם לכן נקראו המדות בשם פרות שצריך האדם להשים עצמו כבהמה ותרעינה באחו ומתרגם באחווה כי מה שאדם שונא את חבירו הוא מחמת גדלות ודומה לו שלו ראוי הכבוד והגדולה ומקנא לחבירו אבל אם משים עצמו כבהמה אז הוא אוהב את כל העולם ואין לו שום שנאה על חבירו:

והנה שבע פרות אחרות ג' כי היצר הרע בא להחמיאו בשבעה המדות לאהוב חמדת ממון ושארי תענוגים ולירא את העונש ולהתפאר בעצמו ולנצח את שונאו ולהודות את עצמו ויהא מקושר בכל דבר הנ"ל ולהשתרר הוא בעצמו ותבלענה הפרות ג' כי גם כל המצוות שאדם עושה הוא נותן כח בקליפה רחמנא ליצלן וזהו ותבלענה כי הקליפה בולע רצה לומר את התורה והמצוות. ולא נודע כי באו אל קרבנה וגו' ולכן בעשות האדם תשובה ודונות נעשין זכויות היינו שהזכויות שעשה מוציא אותם מתחת יד הקליפה. ויקץ פרעה, והנה חלום כשמוקין אדם משינת הזמן והנה חלום לשון הדר חלים כנ"ל, ומהאי טעמא קורין פרשה הנ"ל בחנוכה כי התורה הוא עצה כמו שאמר הכתוב (משלי ח, י"ד) לי עצה שמייצת לאדם איך לעבוד את השם ולשוב אליו (נשמת) לכן אסור להשתמש לאורה כי לא יהיה לאדם שום פנייה בלתי להשם לבדו לא בשביל עולם הזה גם לא בשביל עולם הבא:

מאור עינים - שם

זמן שיעור הדלקת נר חנוכה עד שתכלה רגל מן השוק כי מאן דרגיל בנר זוכה לבנים זכרים תלמידי חכמים ובודאי תלמידי חכמים אינם יוצאים לשוק כי אם עוסקים בתורה וזהו שתכלה רגל מן השוק. עד שתכלה רגלי דתרמודאי כי ידוע כל המצוות זמניות בבוא הזמן של המצוה נתעורר הדבר שהיה בעת הראשון כשנצטווה המצוה בחג המצות יצאנו ממצרים והעיקר שיצאנו מן מ"ט שערי מומאה וכמו כן בכל עת בא חג הנ"ל יוצאים אנחנו בני ישראל כל אחד מקליפות כי לולא היה חג המצות בכל שנה לא היה באפשרי לאדם להתחזק בהשם וכן בשבועות מקבל כל האדם את התורה דהיינו שבאיוזה שכל ילך לעבוד את השם באותה שנה, ובסוכות אנו מוקפין בחסד אל וחסד יסובבנו כמאז ומקדם שהיינו מוקפין בענני כבוד ובפורים הוא עת וזמן מפלת עמלק, גם עתה בכל דור הוא מפלת רשעי אומות העולם ובחנוכה בהיות שהיו משניאי הדת ורצו לבטל את ישראל מתורה, ולהעבירם מן החוקים ונעשו להם נסים שעמדנו בתורתנו ובחוקים שלנו, וכן בכל דור ודור בבוא הזמן הוא מסוגל לזה שנחזיק בתורתנו ובחוקים שלנו ועל כל זה מה שאנו יכולים להתחזק בדברי תורה ובחוקים הוא מחמת שהראשונים התפללו על זה כי ידוע כי האבות התפללו בימיהם על העתיד להיות עד ביאת המשיח במהרה בימינו לכן כתיב באברהם וירדוף עד דן שם תשש כחו והתפלל על הדבר כן רמז אברהם אבינו עליו השלום על חנוכה באומרו (בראשית כ"ב, ה) שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה, הוא כ"ה בכסליו שהתפלל שינצחו את היונים בימי מתתיהו וכמו כן יוסף הצדיק חרד על הדבר ורמז בדברו עם בנימין אלהים יחנך בני

(שם מ"ג, כ"ט) יחנך לשון חנוכה שיעשה השם נסים ונפלאות בחנוכה ובכל שנה ושנה יש מפלת הרשעים של אומות העולם שונאי הדת עד שיפלו ויתבטלו לגמרי ויבוא משיח צדקינו במהרה בימינו וזהו ערכתי נר למשיחי (תהלים קל"ב, י"ז) מן נר חנוכה הוא הערכה שיבוא משיח צדקינו ויתבטלו כל הקליפות וזהו עד שתכלה רגלי דתרמודאי הוא הקליפה כדכתיב תרמוד בהרים:

דברי חיים

הספח"ק דברי חיים מלא בענינים עמוקים ואמרנו ללקוט שני קטעים - אף שגם זה קצת

עמוק אבל בזה יש כמה יסודות נפלאות שזה לכל נפש

ת"ר מצות נר חנוכה נר איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד והמהדרין מן המהדרין ש"א פוחת והולך ובה"א מוסיף והולך ע"כ וקשה מ"ש מכל המצות דלא מצינו רק הידור מצוה עד שליש וכאן יותר משני שלישים וגם מה שייד מהדרין מן המהדרין הלא כיון שאין עושין המצוה בשלימות מאי הידור שייד גביהו ה"ל לומר כינונים וכעין שמצינו גבי תרומה, אך נלע"ד לומר דהנה ידוע שהבחירה ביד אדם והרבה האריך בזה בחו"ה שכמעט אין שייד בזה דק בחירה ורגון כי כן יסד המלך לכו של עולם אך מ"מ מצינו באל"ה הנביא שאמר ואתה הסבות וגו' וכן מקרא מלא ואשר הרעותי וכן בטוחים אנו להסיר לב האבן מאתנו כמאמר הנביא והסירותי את לב האבן מבשרכם, הרי ביד ד' להסיר לב איש אך באמת אמת הוא שכבר הטביע בורא כל עולמים ב"ה ובשית"ב בטבע הבריא' שהבחירה ביד אדם אך הקב"ה ברא את הכל ובידו לשנות בכל עת את טבע הבריא' כדצונו ולזה שייד שפיר אשר הרעותי ושייד אתה הסבות כי אם רצה השם יסור הרע מתוך לבבינו כאשר הבטיחנו ע"י עבדיו הנביאים שלעת קץ בבוא זמן גאולתנו ולבוא על שכרו יבטל היצ"ר מקרבנו, והנה ידוע שבעת בוא הנס נתנוצץ דבר שלמעלה מהטבע, והנה בכל הנסים הגם שה' למעלה מהטבע מ"מ כבר ה' מקודם התחלה כמו במצרים שאמר לאברהם אבינו ע"ה בברית הבתרים שירדו בניו מצרימה ויצאו בחזק יד וגם מתן תורתנו נאמרה עוד למשה תעבדון את אלקים על ההר הזה וכן כמעט הוא בכל הנסים, אולם גם חנוכה ה' הנס שהחשיכו עיניהם של ישראל עד שבחכמתם המוסרחת רצו לפתות לבב ישראל ובעו"ה הרבה נפרצו והרבה שמסרו נפשם על קדושת השם כידוע ולא נותר רק מעט מזעיר כמבואר ביוסיפון וגו' בכתבי קודש למורי הקדוש זצלה"ה ראיתי שכתב כי נשתייר אז רק מעט אמונה, לזה רמז פך של שמן שנשתייר וה' הנס שהשם יתברך השפיע לנו רצון וקדושה רבה עד שכולה עמדו באמונתם, ולכן ה' הנס בשמן בחכמה שהוא האמונה והיה מעין העתיד שיוסר לב אבן מקרבנו בעזר אלהי ממעל.

והנה גם כזה מתעורר בכל ימי חנוכה שנתעורר חדשות וידוע בספרים הקדושים ש' מלכין קדמאין נקראים בשם ס"ג על שם כולו סג מלשון סיגים ותעורבות טוב ורע והתיקון הוא לברר ע"י שם מ"ה וכתבו הספרים היינו ע"י שיוכנע האדם כי מה הוא ע"י יוכל להנצל מן הסיגים ורק לברר הטוב ובכל דבריו שעושה ומחשב יסתכל מה הוא עושה ולא שיהא פרא אדם בסוגים מהולל ומעורב טוב ברע, וזה נקרא אדם שלם בגמי מ"ה, וידוע שבכח טבע האדם ומדותיו לעשות דברים אשר נגד השכל, וברבות איזה מדה לא בהכרעה לידע מה הוא כגון בכעס

יוכל לעשות דברים אפי' נגד טבעו, וכן בתאזה כשמתגבר ח"ו על האדם כי כח הס"ג שב' מלכים הנ"ל בלתי תיקון וגבול כי עיקר התיקון הוא בתת לדבר גבול, וזה מרומז בשם מ"ה היינו לדעת היכן נוטה זה ואם ראוי לעשותו ומה הוא הדבר ידידוע שתיבת מה שייד על האיכות או מהוא שהוא בגדר גבול אבל דבר שאינו בגבול לא שייד לומר מה כי הוא ענין נעלם לא ידוע בעצם, ולזה מ"ה התיקון לס"ג כנ"ל ולכן מבחי' ס"ג באו מלכין קדמאין שנשברו שה' בלא גבול עד שבשם מ"ה הוא תיקון מהעולם בגבול וכמ"ש אמרתי לעולם די שהוא בחי' גבול ומבואר בספרים הקדושים כשיתוקן הכל ויבורר הרע מס"ג יהי' בחי' ס"ג גדולה ממ"ה והיינו שלעולם יכול בבחי' זו בלא גבול לילך למעלה למעלה עד מאד ורק עתה מעורב הרע בתוכו אך כשיתברר רק הטוב בודאי יתעלו נשמות ישראל מעלה מעלה בלא גבול נחלת יעקב בלא מצרים והנה כשנתעורר הנס בחנוכה ונתעורר מעין העתיד שיוסר לב האבן ואז יהי' הגדלה לשם ס"ג ואז יתעלה בלי גבול ולזה חנוכה גי' ס"ג וכ"ו, שמרמז שהשם נתעלה ע"י מילוי ס"ג.

ולכן באמת בחנוכה יכולין לעשות תשובה אפילו אותן שהן ממעכבי התשובה, מ"מ מבואר ברמב"ם ז"ל הטעם על כ"ד דברים המעכבין את התשובה שעיקר הוא שאין מספיקין לעשות תשובה אך שאינו יודע לטוב אבל בחנוכה שיש עזר ממעל גדול כח התשובה אפילו על דברים אלו יכול לעשות תשובה, וידוע שבחנוכה מתעוררין י"ג מדות של רחמים והם נקראים מזל אך לפ"ד בחנוכה נתעורר בכל העולמות התחדשות אפילו המזלות נשתנו לרחם ביתר שאת וזה בחי' ארך אפים היינו של ב' פנים ז"א וא"א שבחי' ז"א מכונה התנהגות ב"ה וכ"ש במדות ופנים נגד פנים היינו מדה במדה של אדם, אבל ארך אפים היינו מתנהג במדותיו של רחמים למחול ולעזור לעשות תשובה ובחנוכה מתארך גם בחי' א"א בבחי' חדש והוא כעין שנאמר בר"א בן פדת שאמר תרצה אחריב העולם אולי תולד כמזל של מזוני כן נמי בחנוכה בהתחדשות עולמות של רצון כנ"ל נתחדשו המזלות הן הנה הי"ג מדות של רחמים לכל ישראל וזה מרומז בפסוק כשמן הטוב על הראש, היינו שמן מקרי חכמה וראשית וכמאמר המתרגם בראשית בחוכמתא, ולזה אמר דהע"ה כשמן הטוב היינו החכמה יורד על הראשית ראשית התגלות יורד על הזקן שימשך ההתחדשות לזקן שיוירד על פי מדותיו והיינו שגם המדות יתחדשו ע"י ראשית שמנים שימשכו התגלות שהוא שם ס"ג הנ"ל ובאמת מחמת הסיגים לא ה' יכולים לקבל רוב האור הזה והקדושה היה כ"כ מרובה שירד בהתגברות עד שירד מטה מטה.

ומבואר בספרים הקדושים שגודל קדושה עליונה ורוב האור לא ה' יכול להתגלות עדי שנעשה כלים להאור והכלים התורה והמצות וכמבואר בספר וחרב פיפיות שכל התורה כולה אותיות קדושים ומגודל קדושתן ובהירתן ירדו ונשתברו כעין שבירת הלוחות ונתקנו לפי ערך שיכלו לקבל יעו"ש בדבריו הנעימים בהקדמה, ולזה לא יכול אך באשר ישתלם הברור יתגלה שם ס"ג הקדוש בשלימותן ויתגלה פנימית התורה בלא לבוש כלים כי יהי' הכל מתוקן כנ"ל ובחנוכה שנעשה הנס מעין העתיד בא הנס בלא לבוש ממצוה של נביא ורק חכמים עיני העדה נתעלו למקורם וזכו לכלל ישראל למצוה זו בראי' שהוא משם ס"ג הנ"ל כי בהתעלות למעלה אין שום כלי כלל ורואים כפי שהוא ולזה המצוה הדליק עד פחות מ"ט להראות שגודל כח מצוה זו

שמקיף מלמעלה עד סוף כל מדרגות הנמוכין כי הוא בלא גבול ובבחי' כחשיכה כאורה ואין שום רע יכול למקרב לי' כי הוא אור בהיר הנברר מקדם כידוע, ולזה רמז הגמרא למהדרין היינו הדר ידוע שנקרא עולם התיקון מרמז לתשובה, וזה ג"כ הוא גופא כח התשובה שנעשה בחי' מה, נחשב הוא נר לכ"א שיוכל בחנוכה לבא לתשובה כנ"ל, אבל מהדרין מן המהדרין היינו אותם שהם למעלה מבחי' והדר היינו שרוצים לעשות תשובה גם על התשובה מוסיפים והולכים בבחי' שם ס"ג שהוא למעלה בלא גבול ובעין שאמרו חז"ל העושה תשובה מיראה נעשה לו כשגגות אבל מאהבה והוא בחי' מהדרין מן המהדרין שאינו מספיק לו התשובה ובטל במסירי' מחמת שמרד באדון רב לזה נעשו לו כזכויות ויורד שפע למעלה מהמדות ולזה י"ל שמרמזו אחים גם יחד היינו שנעשה מאהבה כאח כשמן הטוב על הראש זקן אהרן שבג' להדליק נר חנוכה במילואו עם השלש תיבות.

תפארת שלמה

הנרות הללו אנו מדליקין כו'. הנ"ל לפרש בלשון הנרות הללו ולא אמר הנרות האלו דהנה אמנם התורה יש לה בחי' אור ונשמה בפ"ע שהוא אור המיוחד לה בכללות חיות כולה וכן לכל פרטי מצוה שבתורה שהוא חלק ממנה יש לה ג"כ אור וחיות נשמה המיוחד לה בפ"ע כמו חיות אבר מכל עצם.

ומה גם לפי הידוע בספרים הקדושים שאור התורה יש לו מבוא ממקום גבוה מיוחד, ולכל מצוה ומצוה יש לה כמוה כ"א לעצמו ג"כ אור מיוחד כיל"ח, וזהו ששאלו לתורה על בריאת האדם אם לברא כמבואר בגמ'. כי התורה היא בחי' אור לעצמה, וזהו ונשמה בדברי תורתך ובמצותיך פי' שנוכל להכניס השמחה בהתורה עצמה, וכן בהמצות עצמם שע"י הקיום של ישראל התורה והמצות הנה נתוסף להם חיות ושמחה שהכל תלוי בישראל, וזהו (דברים יא, יג) והי' אם שמוע תשמעו פי' אם שמוע השמיעה של תורה נוגע בכם לקיימה הנה בזה תשמעו תוכלו להכניס השמחה והשמיעה בהתורה ומצות שהתורה עצמה תודיע זה, וזה לשון (אבות ד, ט) כל המקיים את התורה פי' מקיים הוא כמו שאומרים שאדם הזה מקיים את חבירו ומחיה אותו ומשמחו בדבר טוב כנ"ל, והנה כבר נודע כי כל התורה כולה היא שמותי' ית"ש שכל מצוה ומצוה יש לה אור ושם קדוש בפ"ע מיוחד לה מאז מעולם, ולכך כשנתחדש ענין מצוה לזכר הנם כמו מצות זכירת יציאת מצרים וסיפור הנם ושירה עליו, הנה שוב נעשה בזה שם קדוש בעליונים כמ"ש (נחמיה ט, י) ותעש לך שם כהיום הזה, שע"י הנם הזה נעשה אור חדש בעולם שהוא המצוה ממנו וממילא נעשה מזה שם חדש בעולם העליון בחי' האור הזה, וכן בנס חנוכה כשנעשה הנם הזה נמשך אור חדש בעולם וממנו נמשך המצוה של נר חנוכה, וממילא נעשה מזה שם חדש כמ"ש (על הניסים) ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך, ופעולת השם הזה להמשיך ולהשפיע תמיד אור העליון ע"י קיום המצוה של נר חנוכה בימים ההם בזמן הזה, וז"ש בגמ' (שבת כא, ב) לשנה האחרת קבעום בהלל והודאה ולא קבעום מיד, אך הנה לשנה האחרת כשידעו שנקבע השם של הנם הזה להשפיע מאורו לעולם הנה לכך קבעום בהלל והודאה ועשו המצוה ממנו קביעות עולמים להמשיך אור העליון על ידו תמיד כנ"ל, וזהו הנרות הללו פי' אחרי שקביעות המצוה של שם חנוכה יש לה אור מיוחד בפ"ע ע"י ההלל והודאה, הנה ג"כ

הנרות עצמם הללו והודו להשי" ב"ה בהשפעות האור כנ"ל והבן:

ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה. הנראה לרמז בזה עפ"י מ"ש בפ' (דברים כג, כב) כי תדור נדר לד' אלהיך לא תאחר לשלמו, עפ"י הידוע אם האדם עושה מצוה נכרא ממנו מלאך למעלה והוא העומד להיות לאדם לעזר בבחי' (אבות ד, ב) מצוה גוררת מצוה, וז"פ (תהלים צא, יא) כי מלאכיו יצוה לך לשמך בכל דרכיך הם הם המלאכים הנבראים מן המצות ומעש"ט של האדם, וזהו כי תדור נדר כו' לא תאחר לשלמו, פי' להשלימו בפעולתך הטובה כי כל זמן שלא נגמר קיום הנדר גם המלאך שנברא מן המצוה לא נגמר פעולתו בשלימות, וכבר בארנו במ"ש ושמו קראת בשמך, כי ע"י ישועות ישראל כביכול מתרומם שמו ית' בכל העולמות כמ"ש ופדה כנאומך יהודה וישראל ונאמר (ישעיהו מז, ד) גואלנו ד' צבאות שמו קדוש ישראל, וז"ש יהושע (יהושע ג, ט) ומה תעשה לשמך הגדול, וא"כ גם כאן ע"י הנם של חנוכה נתרומם כבודו ומברך שמו הגדול, וז"ש ולך עשית שם גדול כו' ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה גם עתה יתעורר החסדים ההם, כי כמו שהמלאך הנברא מן המצוה הוא לעזר ולסעד אל האדם להיות מצוה גוררת מצוה, כן מכ"ש שמו הגדול אשר נתגדל ע"י הנסים האלו יעזור לנו תמיד לעשות גם עתה ניסים ונפלאות כדי שיתגדל ויתקדש שמו לעד:

וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול. וגם בגמ' מצינו בלשון הזה (שבת כא, ב) קבעום בהלל והודאה, יבואר עפ"י מ"ש בפסוק (תהלים פו, י) כל הגוים אשר עשית יבואו וישתחוו לפניך כי גדול אתה ועושה נפלאות וכו' ואנחנו עמך וצאן מרעייתך נודה לך לעולם כו' (שם עט, יג), פי' האמנם כי גם כל באי עולם נותנים הודאה ושבח להשי" בעת אשר הם רואים את הנפלאות אשר נעשה עמהם, אך אנחנו צריכין להודות תמיד הן בטובו והן ח"ו בעקו הלא אנו יודעים כי הכל לטובה וסוף דבר נזכה לראות כי הכל לטובה וכאשר נזכה במהרה להושע בגאולה שלימה נדע כי כל מה שעבר עלינו בימי הגלות הכל הי' לטובה כמ"ש בפ' הפ' (דברים ג, יב) והי' עקב תשמעון את המשפטים האלה, פי' כי בעקבות דמשיחא כאשר תחזינה עינינו בביאת הגאולה אזי נדע ונבין כי כל המשפטים והיסורים אשר עברו עלינו הכל הי' לטובה, ולזה בהלל הגדול שאנו מספרים כל הטובות והחסדים אשר נעשו עמנו (תהלים קלז) לעושה נפלאות כו' לגזור ים סוף כו' נותן לחם כו' ולבסוף מסיים הודו לאל השמים כל"ח, פי' עיקר השבח והודי' לאל השמים, ע"ז אנו צריכין להודות כל"ח, אף כי לפעמים הוא מתנהג עמנו במדה"ד להעניש אותנו ח"ו הן בחסרון בגוף או בממון ח"ו בחסרון הפרנסה עכ"ז צריך להודות תמיד וז"ש ואנחנו עמך כו' נודה לך לעולם כי לעולם חסדו, כי תמיד רק חסד הוא, וז"ש יהללוך ד' על כל מעשיך וחסידך צדיקים עושי רצונך, פי' על כל מעשיך מה שעובר עלינו אנו מהללים אותך, וחסידך צדיקים עושי רצונך, שכל עיקר כוונתם רק לעשות רצונך וזוהי הם עושים הרצון להשי"ת להטיב עמנו, וכל עמך בית ישראל ברנה יודו ויברכו את שמך מלכנו תמיד, כי לך טוב להודות, וזהו הדבר בעצמו לטובה יחשב שאנו זוכים להלל אותו לשמו הגדול, וז"ש וקבעו שמונת ימי חנוכה, להיות כן בקביעות תמיד, הגם כי עתה הנה כובד הגלות מר מאד, עכ"ז כאשר יבא עת לחננה נדע כי הכל הי' לטובה:

